

("Službeni glasnik RS", br. /2003, 61/2005, 64/2006 - ispr. i 99/2011 - dr. zakon)

Z A K O N

O ZALOŽNOM PRAVU NA POKRETNIM STVARIMA

UPISANIM U REGISTAR

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se zaloga, bez predaje u državinu, pokretnih stvari i prava radi obezbeđenja potraživanja poverioca, ugovor o zalozi, prava i obaveze ugovornih strana, upis založnog prava u registar, namirenje založnog poverioca i prestanak založnog prava.

Pokretne stvari i prava zalažu se upisom založnog prava u registar koji se ustanovljava u skladu sa ovim zakonom.

Na pravne odnose koji nisu uređeni ovim zakonom primenjuju se propisi kojima se uređuju obligacioni i svojinskopravni odnosi i drugi propisi.

Ugovor o zalozi

Član 2.

Ugovorom o zalozi obavezuje se zalogodavac prema poveriocu da mu pruži obezbeđenje za njegovo potraživanje tako što će se poveriočevo pravo na stvari zalogodavca upisati u registar založnog prava (u daljem tekstu: Registar zaloge).

Zalogodavac može biti dužnik ili treće lice.

Ugovorom o zalozi uređuju se prava i obaveze zalogodavca i poverioca.

Sadržina i forma ugovora

Član 3.

Ugovor o zalozi sadrži naročito: dan zaključenja, ime i prezime ili firmu, prebivalište ili boravište, odnosno sedište poverioca i zalogodavca, kao i dužnika ako su to različita lica, predmet založnog prava sa potrebnim obeležjima i podatke o potraživanju koje se obezbeđuje založnim pravom.

Ugovor o zalozi zaključuje se u pismenoj formi.

Sticanje založnog prava

Član 4.

Poverilac stiče založno pravo upisom u Registar zaloge, osim ako nije drukčije određeno zakonom.

Ako je zalagodavac založio stvar na kojoj nema pravo svojine ili ako zaloga nije punovažna iz drugih razloga, upis u Registar zaloge ne proizvodi pravno dejstvo.

Upis u registar

Član 5.

Upis založnog prava u Registar zaloge mogu tražiti poverilac ili zalagodavac.

Ako upis traži poverilac potrebna je izričita izjava zalagodavca da pristaje da poverilac upiše založno pravo u Registar zaloge.

Pravno dejstvo založnog prava

Član 6.

Poverilac čije je založno pravo upisano u Registar zaloge može se naplatiti iz vrednosti predmeta založnog prava pre ostalih poverilaca, ako mu njegovo potraživanje ne bude isplaćeno o dospelosti.

Pravo iz stava 1. ovog člana ima dejstvo i prema trećem licu koje je predmet založnog prava pribavilo od zalagodavca, kao i prema docnijim pribaviocima predmeta založnog prava.

Potraživanje koje se obezbeđuje

Član 7.

Založnim pravom može se obezbediti novčano potraživanje čiji je iznos izražen u domaćoj ili stranoj valuti.

Založnim pravom obezbeđuje se određen iznos glavnog potraživanja, dužna kamata i troškovi ostvarenja naplate potraživanja.

Založnim pravom mogu se obezbediti i buduća, kao i uslovna potraživanja.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, u Registar zaloge upisuje se najviši iznos glavnog potraživanja do kojeg založno pravo obezbeđuje uslovna ili buduća potraživanja.

Pravno dejstvo u stečaju

Član 8.

U slučaju stečajnog postupka nad imovinom zalagodavca, na namirenje iz vrednosti predmeta založnog prava primenjuju se pravila zakona kojim se uređuje stečaj.

II. PREDMET ZALOŽNOG PRAVA

Pokretne stvari

Član 9.

Predmet založnog prava može biti individualno određena stvar kojom zalagodavac može slobodno raspolagati.

Založiti se mogu i pokretne stvari određene po vrsti, ako je ugovorom o zalozi određena količina ili broj i način na koji se mogu razlikovati od drugih stvari iste vrste.

Predmet založnog prava može biti i zbir pokretnih stvari, kao što je roba u određenom skladištu ili prodavnici, inventar koji služi za obavljanje privredne delatnosti i drugo, u skladu sa ugovorom o zalozi.

Pravo potraživanja i druga prava

Član 10.

Predmet založnog prava može biti pravo potraživanja zalagodavca prema dužniku i u slučaju da je založni poverilac dužnik zalagodavca, osim potraživanja čiji je prenos zabranjen zakonom i onih koja su vezana za ličnost ili se ne mogu prenositi na drugog.

Založno pravo na potraživanju stiče se upisom u Registar zaloge.

Predmet založnog prava mogu biti i druga imovinska prava kojima njihov imalac može slobodno raspolagati.

Odredbe o zalozi stvari primenjuju se i na zalogu potraživanja i drugih prava, ako za njih nije propisano što drugo.

Dejstvo zaloge potraživanja

Član 11.

Dok ne bude pismeno obavešten o nastanku založnog prava dužnik založenog potraživanja može ispunjavati svoju obavezu zalagodavcu.

O zalozi potraživanja iz stava 1. ovog člana dužnika mogu obavestiti zalagodavac ili založni poverilac.

Od dana dostavljanja obaveštenja o postojanju založnog prava dužnik založenog potraživanja može ispuniti dug samo založnom poveriocu a ne i zalagodavcu, osim ako je založni poverilac dao drukčija uputstva.

Izvod iz registra o tome da poverilac ima založno pravo na potraživanju je dokaz za dužnika založenog potraživanja da potraživanje isplati založnom poveriocu.

Suvlasnički udeo

Član 12.

Suvlasnički udeo pokretne stvari ili zbira pokretnih stvari može biti predmet zaloge.

Idealni deo imovinskih prava može se založiti.

Buduće stvari i prava

Član 13.

Predmet založnog prava mogu biti stvari ili prava koje će zalagodavac pribaviti u budućnosti.

Založno pravo iz stava 1. ovog člana nastaje kad zalagodavac stekne pravo svojine na stvari, odnosno pravo potraživanja ili drugo imovinsko pravo.

Poverilac ima pravo da traži da se u Registar zaloge upiše založno pravo na budućoj stvari.

Primena drugih propisa

Član 14.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na zalogu brodova i vazduhoplova, za koje su ustanovljeni registri prema posebnim propisima.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na zalogu hartija od vrednosti, za koje je ustanovljen registar prema posebnim propisima u koji se upisuju prava trećih lica na hartijama od vrednosti.

Odredbe ovog zakona primenjuju se na zalogu prava intelektualne svojine, a zaloga na tim pravima upisuje se u registar zavoda nadležnog za intelektualnu svojinu, i to: registar žigova, registar patenata, registar malih patenata, registar modela, registar uzoraka, registar geografskih oznaka porekla i registar topografija.

III. UGOVORNE STRANE

Založni poverilac

Član 15.

Založni poverilac je, u smislu ovog zakona, poverilac koji je stekao založno pravo upisom u Registar zaloge.

Određivanje trećeg lica

Član 16.

Založni poverilac ili više njih mogu odrediti treće lice ili jednog od njih da preuzima pravne radnje radi zaštite i namirenja založenog potraživanja.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, treće lice ima prava založnog poverioca u odnosu na zalogodavca.

U Registar zaloge upisaće se ime trećeg lica iz stava 1. ovog člana umesto založnih poverilaca.

Zalogodavac

Član 17.

Zalogodavac je, u smislu ovog zakona, dužnik koji ima pravo svojine na pokretnoj stvari ili svojstvo imaoca nekog prava kojim može slobodno raspolagati.

Zalogodavac može biti i treće lice koje pruža obezbeđenje za tuđi dug.

IV. PRAVNA DEJSTVA UGOVORA O ZALOZI

1. OBAVEZE ZALOGODAVCA

Obaveza čuvanja i održavanja predmeta založnog prava

Član 18.

Zalogodavac je dužan da, po zaključenju ugovora o zalozi, čuva predmet založnog prava sa pažnjom dobrog domaćina, odnosno dobrog privrednika.

Zalogodavac je dužan da održava predmet založnog prava u ispravnom stanju i vrši potrebne opravke na njemu.

Osiguranje predmeta založnog prava

Član 19.

Ugovorom o zalozi može se predvideti obaveza zalagodavca da osigura predmet založnog prava.

2. PRAVA ZALOGODAVCA

Državina i upotreba

Član 20.

Zalagodavac i posle upisa založnog prava u Registar zaloge ima pravo da drži predmet založnog prava.

Ako o dospelosti ne ispuni obavezu prema založnom poveriocu, zalagodavac gubi pravo na državinu.

Zalagodavac je ovlašćen da upotrebljava predmet založnog prava prema njegovoj uobičajenoj nameni.

Pravo na plodove

Član 21.

Ako predmet založnog prava daje plodove, zalagodavac je ovlašćen da ih pribira.

Ugovorom o zalozi može se predvideti da, umesto zalagodavca, založni poverilac ima pravo da pribira plodove od predmeta založnog prava.

Zakup

Član 22.

Zalagodavac ima pravo da predmet založnog prava izda u zakup i da zaključuje druge ugovore kojima se predmet založnog prava daje na upotrebu i pribiranje plodova trećim licima, ako ugovorom nije drukčije predviđeno.

Otuđenje predmeta založnog prava

Član 23.

Zalagodavac može otuđiti predmet založnog prava i preneti pravo svojine na treće lice.

Zalagodavac je dužan da, bez odlaganja, podnese zahtev radi upisa založnog prava u Registar zaloge na teret novog vlasnika.

Obavezu iz stava 2. ovog člana ima i novi vlasnik.

Zalogodavac i novi vlasnik predmeta založnog prava solidarno odgovaraju založnom poveriocu za štetu koja može nastati zbog njihovog propusta da u Registar zaloge upišu založno pravo na teret novog vlasnika.

Pribavilac stiće pravo svojine opterećeno upisanim založnim pravom.

Ako zalogodavac predmet založnog prava prodaje u okviru svoje redovne delatnosti, kupac stiće pravo svojine bez tereta.

Isključenje otuđenja

Član 24.

Ugovorom o zalozi može se isključiti pravo zalogodavca da otuđi predmet založnog prava.

Ponovno zalaganje

Član 25.

Zalogodavac može ponovo založiti predmet založnog prava, ako ugovorom nije drukčije predviđeno.

Ograničenje prava na upotrebu

Član 26.

Ugovorom o zalozi može se ograničiti upotreba predmeta založnog prava i odrediti način na koji zalogodavac može ubuduće da ga upotrebljava.

Ugovorom o zalozi mogu se isključiti određeni načini upotrebe predmeta založnog prava.

V. POSEBNE UGOVORNE ODREDBE O NAMIRENJU

Opšte pravilo

Član 27.

Ako zalogodavac ima svojstvo privrednog subjekta (lice koje se profesionalno bavi privrednom delatnošću) ugovorom o zalozi može se predvideti da založni poverilac ima pravo da predmet založnog prava proda na vansudskoj javnoj prodaji ako njegovo potraživanje ne bude namireno o dospelosti.

Ako predmet založnog prava ima tržišnu ili berzansku cenu, ugovorom o zalozi može se predvideti da založni poverilac ima pravo da ga proda po toj ceni, ili da ga po toj ceni zadrži za sebe.

Svojstvo privrednog subjekta ima preduzeće, privredno društvo, imalac radnje i drugo fizičko lice koje u vidu zanimanja obavlja privrednu delatnost.

Pravila iz st.1-3. ovog člana primenjuju se i na druga pravna lica privatnog ili javnog prava.

Ako predmet založnog prava nema tržišnu ili berzansku cenu, založni poverilac ga može prodati na način na koji bi to učinio razuman i pažljiv čovek, čuvajući interese dužnika i zalagodavca, kad to nije isto lice.

Posebno pravilo za fizička lica

Član 28.

Ako je zalagodavac fizičko lice koje ugovor o zalozi zaključuje izvan okvira privredne delatnosti, ugovorom o zalozi ne može se predvideti da će predmet založnog prava preći u svojinu založnog poverioca, ako njegovo potraživanje ne bude namireno o dospelosti.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, ugovorom o zalozi ne može se predvideti i da založni poverilac može, ako njegovo potraživanje ne bude namireno o dospelosti, predmet založnog prava prodati po unapred određenoj ceni ili ga zadržati za sebe.

Ugovorom o zalozi može se predvideti da će predmet založnog prava preći u državinu založnog poverioca, ako njegovo potraživanje ne bude namireno o dospelosti.

U trenutku dospelosti potraživanja, založni poverilac i zalagodavac se mogu sporazumeti da će predmet založnog prava preći u svojinu poverioca umesto isplate duga ili da će poverilac moći da ga proda po određenoj ceni ili da ga po toj ceni zadrži za sebe.

Višak vrednosti iznad iznosa potraživanja založni poverilac je dužan da isplati zalagodavcu bez odlaganja.

VI. REDOSLED ZALOŽNIH PRAVA

Pravo prvenstva naplate

Član 29.

Založni poverilac ima pravo da iz cene postignute prodajom predmeta založnog prava naplati svoje potraživanje pre ostalih poverilaca zalagodavca, osim ako nije drukčije određeno ovim zakonom.

Red prvenstva

Član 30.

Ako je isti predmet založnog prava, putem upisa u Registar zaloge, založen većem broju poverilaca, redosled isplate njihovih potraživanja iz vrednosti tog predmeta određuje se prema vremenu (dan, čas i minut) prijema zahteva za upis založnog prava u Agenciji za privredne registre (u daljem tekstu: Agencija).

Red prvenstva različitih založnih prava

Član 31.

Red prvenstva između založnog prava upisanog u Registar zaloge i založnog prava koje nastaje predajom založene stvari u državinu poveriocu, određuje se prema vremenu nastanka odgovarajućeg založnog prava.

Založno pravo stečeno predajom u državinu uživa prvenstvo u odnosu na docnije založno pravo upisano u Registar zaloge, ako se zasniva na ugovoru o zalozi koji je zaključen u pismenoj formi i overen u sudu ili u drugom organu ovlašćenom za overavanje potpisa.

Teret dokazivanja

Član 32.

Poverilac koji tvrdi da mu je stvar bila predata u državinu pre nego što je izvršen upis u Registar zaloge u korist drugog poverioca, dužan je dokazati da je do predaje u državinu došlo pre upisa u Registar zaloge.

Zakonsko založno pravo iz ugovora u privredi

Član 33.

Zakonsko založno pravo prevozioca, komisionara, otpremnika i skladištara, nastala otpremom ili prevozom stvari koje su predmet zaloge prema zakonu kojim se uređuju obligacioni odnosi, imaju prvenstvo u odnosu na založno pravo upisano u Registar zaloge.

Zakonsko založno pravo poslenika za potraživanja nagrade za rad, naknade za utrošeni materijal i ostala potraživanja u vezi sa njegovim radom, nastala na osnovu ugovora o delu iz zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi, ima prvenstvo u odnosu na založna prava upisana u Registar zaloge.

Zakonsko založno pravo države

Član 34.

Za potraživanja poreza i drugih dažbina red prvenstva određuje se prema vremenu njihovog upisa u Registar zaloge.

VII. NAMIRENJE

Opšta pravila

Član 35.

Ako dužnik ne ispuni svoju obavezu o dospelosti, založni poverilac stiče pravo na državinu po samom zakonu.

U trenutku dospelosti, založni poverilac stiče pravo da iz vrednosti predmeta založnog prava namiri svoje glavno potraživanje, dužnu kamatu i troškove oko ostvarenja naplate potraživanja.

Višak cene dobijen prodajom iznad iznosa potraživanja založni poverilac je dužan isplatiti zalogodavcu bez odlaganja.

Ako založni poverilac u roku od osam dana ne isplati zalogodavcu višak cene dobijen prodajom iznad iznosa potraživanja, plaća zalogodavcu propisanu zateznu kamatu.

Početak namirenja

Član 36.

Založni poverilac je dužan da obavesti preporučenim pismom dužnika i zalogodavca, kad to nije isto lice i treće lice kod koga se stvar nalazi, o nameri da svoje dospelo potraživanje namiri iz vrednosti predmeta založnog prava.

Postupak namirenja počinje kad založni poverilac dostavi obaveštenje preporučenim pismom dužniku i zalogodavcu, kad to nije isto lice, na adresu upisanu u Registar zaloge.

Upis postupka namirenja u Registar zaloge

Član 37.

Založni poverilac je dužan da zatraži da se u Registar zaloge upiše da je započeo postupak namirenja.

Dužnost saradnje

Član 38.

Zalogodavac je dužan da saraduje sa založnim poveriocem u postupku namirenja poveriočevog potraživanja iz predmeta založnog prava od trenutka kada mu je dostavljeno poveriočevo obaveštenje.

Zalogodavac je dužan da založnom poveriocu pruži potrebna obaveštenja radi sprovođenja namirenja.

Obaveze zalagodavca iz st. 1. i 2. ovog člana ima i dužnik, kada to nije isto lice.

Ako povredi neku od obaveza iz ovog člana, zalagodavac ili dužnik, kad to nije isto lice, dužan je da naknadi štetu koju trpi založni poverilac.

Dužnost zalagodavca

Član 39.

Od dana dostavljanja obaveštenja založnog poverioca, zalagodavac je dužan da trpi da se založni poverilac namiri iz vrednosti predmeta založnog prava.

Zalogodavac je dužan da predmet založnog prava ili ispravu koja je neophodna za sticanje državine preda založnom poveriocu na njegov zahtev.

Do predaje državine založnom poveriocu, zalagodavac je dužan da se uzdržava od radnji kojima se može smanjiti vrednost predmeta založnog prava.

Zalogodavac je dužan da preduzme i druge radnje koje su neophodne da bi založni poverilac mogao da namiri svoje potraživanje.

Ako povredi neku od obaveza iz ovog člana, zalagodavac je dužan da naknadi štetu koju trpi založni poverilac.

Pravo poverioca na državinu

Član 40.

Po dostavljanju obaveštenja dužniku i zalagodavcu, kad to nije isto lice i trećem licu kod koga se stvar nalazi, založni poverilac ima pravo da predmet založnog prava uzme u državinu.

Poseban postupak za sticanje državine na predmetu založnog prava

Član 41.

Ako zalagodavac dobrovoljno ne izvrši svoju obavezu predaje predmeta založnog prava založnom poveriocu, založni poverilac može sudu podneti zahtev za donošenje rešenja o oduzimanju predmeta založnog prava od zalagodavca ili lica u čijoj se državini predmet založnog prava nalazi i predaji tog predmeta založnom poveriocu u državinu.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi se overeni izvod iz Registra zaloge i ugovor o zalozi.

Izvod iz Registra zaloge izjednačava se, u smislu ovog zakona, sa izvršnom ispravom.

Sud je obavezan da o zahtevu iz stava 1. ovog člana odluči u roku od tri dana od dana podnošenja zahteva.

Postupak oduzimanja predmeta založnog prava sprovodi se u roku od tri dana od dana donošenja rešenja kojim se usvaja zahtev iz stava 1. ovog člana.

Ako je predmet založnog prava, zbog svoje prirode, nepodoban za prenos u državinu ili ako je to u interesu založnog poverioca, sud, na predlog založnog poverioca, određuje administratora koji se stara o predmetu založnog prava do trenutka namirenja založnog potraživanja.

Protiv rešenja o oduzimanju predmeta založnog prava od zalagodavca ili lica u čijoj se državini predmet založnog prava nalazi, zalagodavac može, u roku od tri dana od dana prijema rešenja, uložiti prigovor da poveriočevo potraživanje ili založno pravo ne postoji, ili da je dug isplaćen, o čemu mora podneti pismene dokaze.

Prigovor iz stava 6. ovog člana ne odlaže izvršenje.

O prigovoru iz stava 6. ovog člana odlučuje sud, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršni postupak.

Na postupak za sticanje državine na predmetu založnog prava primenjuje se zakon kojim se uređuje izvršni postupak, ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Zabrana pravnog raspolaganja

Član 42.

Posle dostavljanja obaveštenja založnog poverioca, zalogodavac ne može pravno raspolagati predmetom založnog prava bez dozvole založnog poverioca.

Ako zalogodavac prodaje predmet založnog prava u okviru svoje redovne delatnosti zabrana otuđenja ne proizvodi pravno dejstvo prema savesnom pribaviocu i on stiče pravo svojine bez tereta.

VIII. NAČIN NAMIRENJA

Sudska prodaja predmeta založnog prava

Član 43.

Posle izvršenog upisa početka namirenja u Registar zaloge, založni poverilac može zahtevati od suda odluku da se predmet založnog prava proda na javnoj prodaji ili po tekućoj ceni kad stvar ima tržišnu ili berzansku cenu.

Ako bi troškovi javne prodaje bili nesrazmerno veliki prema vrednosti predmeta založnog prava, sud može odlučiti da ga založni poverilac proda po ceni utvrđenoj procenom stručnjaka, ili da ga, ako hoće, zadrži za sebe po toj ceni.

Vansudska prodaja

Član 44.

Založni poverilac može pristupiti vansudskoj prodaji predmeta založnog prava po isteku roka od 30 dana od upisa početka namirenja u Registar zaloge.

Dužnik može punovažno ispuniti dug u bilo koje vreme pre prodaje predmeta založnog prava.

U tom roku zalogodavac može, iako nije dužan, ispuniti obavezu dužnika.

Naknadni sporazum

Član 45.

Posle dostavljanja obaveštenja zalogodavcu o početku postupka namirenja, založni poverilac i zalogodavac mogu se sporazumeti da se rok od 30 dana skrati.

Javna prodaja putem nadmetanja

Član 46.

Založni poverilac može pristupiti vansudskoj javnoj prodaji putem nadmetanja ako je takav način predviđen ugovorom o zalozi.

Izuzetno, kad je zalagodavac fizičko lice koje ugovor o zalozi zaključuje izvan okvira privredne delatnosti, založni poverilac može pristupiti vansudskoj javnoj prodaji putem nadmetanja ako su se založni poverilac i zalagodavac o tome sporazumeli u trenutku dospelosti poveriočevog potraživanja.

Založni poverilac može poveriti sprovođenje javne prodaje stručnom licu koje se redovno bavi takvom delatnošću.

Prodaja po tržišnoj ili berzanskoj ceni

Član 47.

Založni poverilac može prodati predmet založnog prava po tržišnoj ili berzanskoj ceni ako je takav način prodaje predviđen u ugovoru o zalozi.

Izuzetno, kad je zalagodavac fizičko lice koje ugovor o zalozi zaključuje izvan okvira privredne delatnosti, to je moguće ako su se založni poverilac i zalagodavac o tome sporazumeli u trenutku dospelosti poveriočevog potraživanja.

Tržišna cena je cena po kojoj se iste ili slične stvari redovno prodaju pod uobičajenim okolnostima na mestu i u vreme prodaje predmeta založnog prava.

Ako u mestu i u vreme prodaje predmeta založnog prava stvar nema tržišnu cenu, uzima se u obzir cena na najbližem tržištu.

Berzanska cena je cena po kojoj se iste ili slične stvari prodaju na najbližoj berzi.

Ako predmet založnog prava nema tržišnu ili berzansku cenu, založni poverilac ga može prodati na način na koji bi to učinio razuman i pažljiv čovek, čuvajući interese dužnika i zalagodavca.

Založni poverilac može poveriti licu koje se bavi davanjem zajmova uz zalogu kao zanimanjem ili licu koje se bavi prodajom takvih stvari kao zanimanjem, da u njegovo ime i za njegov račun proda predmet založnog prava.

Založni poverilac i lice kome je poverena prodaja predmeta založnog prava solidarno su odgovorni zalagodavcu ako mu prouzrokuju štetu prilikom prodaje.

Dužnost obaveštavanja

Član 48.

Založni poverilac je dužan da obavesti dužnika i zalagodavca, kad to nije isto lice i treće lice kod koga se stvar nalazi, o mestu i vremenu održavanja prodaje.

Ako je prodaja predmeta založnog prava održana bez prisustva dužnika i zalagodavca, kad to nije isto lice, založni poverilac je dužan da, bez odlaganja, obavesti svakog od njih o okolnostima koje mogu biti od značaja, a naročito o izvršenoj prodaji, načinu na koji je prodaja izvršena, postignutoj ceni i troškovima.

Zalagodavčeva tužba sudu

Član 49.

Zalagodavac može osporavati pravo založnog poverioca da se namiri vansudskim putem, ako u roku od 30 dana od upisa početka namirenja u Registar zalogu podnese tužbu sudu i dokaze da poveriočevo potraživanje ili založno pravo ne postoji, da potraživanje nije dospelo za naplatu ili da je dug isplaćen.

Podnošenje tužbe ne sprečava postupak namirenja, izuzev ako zalagodavac podnese javnu ispravu ili privatnu ispravu overenu na zakonom propisan način koja sadrži dokaz da poveriočevo potraživanje ili založno pravo ne postoji, da potraživanje nije dospelo za naplatu ili da je dug isplaćen.

Pri određivanju rokova i ročišta po tužbi zalagodavca, sud će uvek obraćati naročitu pažnju na potrebu hitnog rešavanja ovih sporova.

Sticanje prava svojine na javnoj prodaji i drugim vrstama prodaje

Član 50.

Savesno lice koje kupi predmet založnog prava na sudskoj ili vansudskoj javnoj prodaji, stiče pravo svojine bez tereta.

Pravo svojine koje je savesni kupac stekao ne može se osporavati zbog eventualnih propusta u postupku prodaje.

Pravila iz st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se i na prodaje u postupku namirenja, ako je lice kupilo predmet založnog prava po tržišnoj ili berzanskoj ceni ili po ceni po kojoj bi ga prodao razuman i pažljiv čovek, čuvajući interese dužnika i zalagodavca.

IX. PRESTANAK ZALOŽNOG PRAVA

Isplata i drugi načini prestanka potraživanja

Član 51.

Ako potraživanje založnog poverioca prestane isplatom duga ili na drugi način, založno pravo prestaje i briše se iz Registra zaloge na zahtev založnog poverioca, dužnika ili zalogodavca, kad to nije isto lice.

Ali založni poverilac se može namiriti iz vrednosti predmeta založnog prava i posle zastarelosti njegovog potraživanja.

Propast stvari

Član 52.

Založno pravo prestaje i briše se iz Registra zaloge kad predmet založnog prava propadne.

Ako je predmet založnog prava bio osiguran, založno pravo se uspostavlja, po samom zakonu, na potraživanju iznosa (ili naknade) osiguranja.

Prodaja

Član 53.

Založno pravo prestaje na osnovu javne prodaje i druge prodaje predmeta založnog prava, izvršene radi namirenja potraživanja založnog poverioca.

Po pravnosnažnosti sudske odluke o namirenju sud će rešenjem odrediti da se založno pravo briše iz Registra zaloge.

U slučaju vansudske prodaje založni poverilac je dužan da izda ispravu na osnovu koje zalogodavac može zahtevati brisanje založnog prava.

Pravo da zahteva od založnog poverioca da izda ovakvu ispravu ima i kupac koji je predmet založnog prava pribavio na vansudskoj prodaji.

Ostali slučajevi

Član 54.

Brisanje založnog prava iz Registra zaloge može se tražiti i kada se založni poverilac odrekne založnog prava u pismenoj formi, kada se svojstvo založnog poverioca stekne u istom licu sa svojstvom dužnika, kao i kada založni poverilac stekne pravo svojine na predmetu založnog prava.

Pristanak poverioca ili sudska odluka

Član 55.

Ako dužnik ili zalagodavac, kad to nije isto lice, traži brisanje založnog prava, dužan je da podnese Registru zaloge pismenu izjavu založnog poverioca da pristaje na brisanje ili sudsku odluku kojom se utvrđuje da je založno pravo prestalo.

X. REGISTAR ZALOGE

Opšte odredbe

Član 56.

Registar zaloge je javni registar založnih prava na stvarima fizičkih ili pravnih lica i drugih podataka koji se, u skladu sa ovim zakonom, upisuju u Registar zaloge.

Registar zaloge je jedinstvena elektronska baza podataka, čija je osnova centralna baza podataka u kojoj se čuvaju svi podaci uneti u Registar zaloge.

Lokalne jedinice Registra zaloge formiraju se na teritoriji Republike Srbije.

Centralna baza podataka je dostupna putem lokalnih jedinica Registra zaloge, radi upisa ili pretraživanja.

Nadležnost za vođenje Registra zaloge

Član 57.

Registar zaloge vodi Agencija, preko Registratora.

Registratora imenuje i razrešava Upravni odbor Agencije, uz prethodnu saglasnost Vlade Republike Srbije.

Registrator se imenuje na period od četiri godine, s tim što isto lice može biti ponovo imenovano.

Registrator može biti razrešen pre isteka perioda na koji je imenovan, i to:

- 1) na zahtev Registratora;
- 2) ako Registrator ne obavlja svoju funkciju u skladu sa zakonom;
- 3) iz drugih razloga utvrđenih zakonom.

Član 57a

Registrator ima ovlašćenja i obaveze da:

- 1) se stara o zakonitom, sistematičnom i ažurnom vođenju Registra zaloge;
- 2) bliže određuje način vođenja Registra zaloge;
- 3) donosi odluke po zahtevu za upis;
- 4) propisuje obrazac zahteva za upis u Registar zaloge i obrazac zahteva za brisanje podataka iz tog registra;
- 5) preduzima druge radnje neophodne za nesmetano i pravilno funkcionisanje Registra zaloge u skladu sa zakonom.

Registrator je nezavisan u radu na pojedinačnim predmetima, u okviru ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom i drugim propisom.

Dostupnost Registra zaloge

Član 58.

Registar zaloge dostupan je svim licima bez obzira na mesto i teritoriju na kojoj pristupaju Registru zaloge. Sva lica mogu se obratiti bilo kojoj jedinici Registra zaloge, bez ograničenja, radi upisa ili pretraživanja.

Registar zaloge dostupan je u svakom trenutku u okviru radnog vremena Registra.

Javnost

Član 59.

Podaci iz Registra zaloge su javni.

Svako ima pravo da zahteva pristup podacima upisanim u Registar zaloge.

Svako ima pravo da, u skladu sa propisima, zahteva overeni izvod o podacima iz Registra zaloge.

Svako ima pravo da zahteva izvod kojim se potvrđuje da registar ne sadrži podatke o zalozi na određenoj stvari ili pravu.

Naknada

Član 60.

Za upis i brisanje podataka iz Registra zaloge, kao i za druge usluge koje pruža Agencija u skladu sa zakonom, plaća se naknada.

Visinu naknade iz stava 1. ovog člana određuje Upravni odbor Agencije uz saglasnost Vlade Republike Srbije.

Dejstva unosa podataka u Registar zaloge prema trećim licima

Član 61.

Smatra se da su treća lica upoznata sa postojanjem založnog prava na osnovu samog upisa u Registar zaloge.

Niko se ne može pozvati na okolnost da mu nisu bili poznati podaci iz Registra zaloge.

Upis podataka u Registar zaloge nije dokaz o postojanju svojinskih ili drugih prava zalagodavca na založenim pokretnim stvarima, niti da je obezbeđeno potraživanje ili zalaganje punovažno.

Podaci sadržani u Registru zaloge

Član 62.

Registar zaloge sadrži:

- 1) podatke o zalagodavcu i dužniku, kada to nisu ista lica, kao i podatke o založnom poveriocu ili licu iz člana 16. stav 1. ovog zakona;
- 2) podatke kojima se bliže određuje pokretna stvar ili pravo koje je predmet založnog prava;
- 3) podatke kojima se bliže određuje potraživanje koje je obezbeđeno založnim pravom uz naznačenje osnovnog i maksimalnog iznosa;
- 4) podatke o postojanju spora o založnom pravu ili u vezi sa predmetom zaloge;
- 5) podatke da je započet postupak namirenja realizacijom založnog prava.

Ako je subjekt založnog prava domaće fizičko lice, podaci iz stava 1. tačka 1. ovog člana odnose se na ime, prezime, matični broj i mesto u kome to lice ima prebivalište, a ako je subjekt založnog prava strano fizičko lice podaci iz stava 1. tačka 1. ovog člana odnose se na ime, prezime, broj pasoša i zemlju izdavanja.

Ako je subjekt založnog prava domaće pravno lice podaci iz stava 1. tačka 1. ovog člana odnose se na poslovno ime i matični broj, a ako je subjekt založnog prava strano pravno lice podaci iz stava 1. tačka 1. ovog člana odnose se na poslovno ime, oznaku pod kojom se vodi u stranom registru privrednih subjekata, naziv tog registra i naziv države u kojoj se nalazi njegovo sedište.

U Registar zaloge se upisuju i sve promene podataka iz stava 1. ovog člana.

Ako se podatak iz stava 1. ovoga člana briše iz Registra zaloge, u Registar zaloga unosi se napomena: "PODATAK BRISAN".

Izmene i dopune upisanog založnog prava

Član 63.

Izmene i dopune koje se odnose na bitne elemente upisanog založnog prava imaju karakter novog upisa.

Na izvodima iz Registra zaloge, upisane izmene i dopune biće označene kao posebni upisi.

Drugi upisi u Registar zaloge

Član 64.

Založni poverilac je dužan da zatraži da se u Registar zaloge upiše da je započeo postupak namirenja.

Zalogodavac može zahtevati da se u Registar zaloge upiše zabeleška postojanja spora ako pokrene parnicu za brisanje založnog prava iz Registra zaloge.

Zalogodavac, založni poverilac i svako drugo lice mogu zahtevati da se u Registar zaloge upiše zabeleška spora ako su pokrenuli parnicu koja se odnosi na založene pokretne stvari ili na druge odnose strana u vezi sa zalogom.

Član 65.

Dokumentacija na osnovu koje je izvršen upis u Registar zaloge je sastavni deo Registra zaloge do njenog prevođenja u elektronsku formu.

Posle prevođenja dokumentacije iz stava 1. ovog člana u elektronsku formu i unošenja u Registar zaloge, ta dokumentacija se čuva u skladu sa propisima kojima se uređuje arhivska građa.

Postupak upisa u Registar zaloge

Član 65a

Postupak upisa u Registar zaloge pokreće se podnošenjem zahteva za upis (u daljem tekstu: zahtev).

Zahtev se podnosi na propisanom obrascu i zavodi se u Registar zaloge u momentu njegovog prijema u Agenciji o čemu se podnosiocu zahteva izdaje potvrda.

Uz zahtev se prilaže:

1) dokumentacija na osnovu koje se traži upis u Registar zaloge (ugovor, odluka suda i drugog državnog organa i sl.);

2) izjava zalagodavca da pristaje da poverilac upiše založno pravo u Registar zaloge ako poverilac podnosi zahtev, pri čemu izjava mora biti overena pred organom nadležnim za overu potpisa ako je zalagodavac fizičko lice;

3) dokaz o uplati naknade za upis u Registar zaloge.

Zahtev se podnosi na jeziku i pismu koji su u službenoj upotrebi u Republici Srbiji.

Ako je uz zahtev priložena dokumentacija na stranom jeziku, podnosilac zahteva je dužan da dostavi i njen overen prevod.

Član 65b

Registrator proverava:

1) da li je potpisnik zahteva ovlašćen za njegovo podnošenje;

2) da li zahtev sadrži sve tražene podatke;

3) da li je uz zahtev podneta sva potrebna dokumentacija u skladu sa zakonom;

4) da li su podaci sadržani u zahtevu istovetni sa podacima u dokumentaciji podnetoj uz zahtev;

5) da li je uz zahtev podnet dokaz o uplati naknade za upis u Registar zaloge.

Registrator ne ispituje tačnost podataka i verodostojnost dokumenata dostavljenih uz zahtev.

Član 65v

Registrator odlučuje rešenjem ili zaključkom.

Rešenjem se odobrava upis u Registar zaloge ili brisanje podataka iz Registra zaloge, ako se to zahtevom traži.

Zaključkom se odbacuje zahtev, ako nije podnet u skladu sa ovim zakonom.

Registrator je dužan da uz zaključak o odbacivanju zahteva podnosiocu vrati originalnu dokumentaciju koja je podneta u pisanoj formi.

Član 65g

Protiv rešenja ili zaključka iz člana 65v ovog zakona može se izjaviti žalba u roku od 15 dana od dana dostavljanja rešenja, odnosno zaključka.

Žalba se podnosi ministru nadležnom za poslove privrede preko Agencije.

Član 65d

Na pitanja koja se odnose na postupak upisa u Registar zaloge, a koja ovim zakonom nisu posebno uređena, shodno se primenjuju odredbe zakona kojima se uređuje opšti upravni postupak.

Član 65đ

Podaci koji su upisani u Registar zaloge objavljuju se istovremeno na internet strani Agencije.

XI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 66.

Do donošenja posebnih propisa kojima se bliže uređuje upis založnog prava u registre intelektualne svojine iz člana 14. stav 3. ovog zakona, založno pravo na pravima intelektualne svojine upisivaće se u Registar zaloge u skladu sa ovim zakonom.

Član 67.

Ako je odlukom nadležnog suda konstituisana nedržavinska zaloga na pokretnoj stvari ili potraživanju, u skladu sa zakonom kojim se uređuje izvršni postupak ili drugim zakonom do 1. januara 2004. godine, pravo prvenstva u namirenju računa se od dana donošenja sudske odluke, ako poverilac podnese zahtev za upis zaloge u Registar zaloge do 15. januara 2004. godine.

Ako poverilac podnese zahtev za upis nedržavinske zaloge iz stava 1. ovog člana u Registar zaloge posle 15. januara 2004. godine, pravo prvenstva u namirenju računa se od dana upisa u Registar zaloge.

Uz zahtev za upis iz st. 1. i 2. ovog člana, poverilac je dužan da priloži odluku suda o konstituisanju nedržavinske zaloge.

Član 68.

Ako je nedržavinska zaloga nastala neposredno na osnovu zakona ili je konstituisana odlukom državnog organa u skladu sa zakonom do 1. januara 2004. godine, pravo prvenstva u namirenju računa se od dana nastanka na osnovu zakona ili od dana donošenja odluke državnog organa, ako poverilac podnese zahtev za upis zaloge u Registar zaloge do 15. januara 2004. godine.

Ako poverilac podnese zahtev za upis nedržavinske zaloge iz stava 1. ovog člana u Registar zaloge posle 15. januara 2004. godine, pravo prvenstva u namirenju računa se od dana upisa u Registar zaloge.

Uz zahtev iz st. 1. i 2. ovog člana, poverilac je dužan da priloži odluku državnog organa o konstituisanju nedržavinske zaloge.

Član 69.

Izuzetno od odredbe člana 34. ovog zakona, na novčanim sredstvima na računu poreskog obveznika kod banaka ili drugih finansijskih organizacija, Republika Srbija do 1. januara 2005. godine ima prvenstvo prava namirenja, bez obzira na upis založnog prava u Registar zaloge.

Član 70.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije", a primenjivaće se od 1. januara 2004. godine.

SLEDE ODREDBE IZMENE - IZ 61/2005 - KOJE NISU INTEGRISANE U TEKST:

Član 10.

Registar zaloge počinje sa radom 15. avgusta 2005. godine.

Član 11.

Ako se zahtev za upis založnog prava u Registar zaloge podnese u roku od 90 dana od dana početka rada Registra zaloge, pravo prvenstva u namirenju potraživanja računa se, i to:

- 1) od dana donošenja odluke suda, ako je nedržavinska zaloga na pokretnoj stvari ili pravu konstituisana do dana stupanja na snagu ovog zakona odlukom nadležnog suda;
- 2) od dana nastanka nedržavinske zaloge ili od dana donošenja akta državnog organa, ako je nedržavinska zaloga na pokretnoj stvari ili pravu nastala do dana stupanja na snagu ovog zakona neposredno na osnovu zakona ili na osnovu akta državnog organa;
- 3) od dana overe ugovora od strane suda ili drugog organa ovlašćenog za overu potpisa, ako je nedržavinska zaloga na pokretnoj stvari ili pravu nastala do dana stupanja na snagu ovog zakona na osnovu ugovora.

Član 12.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije". "